

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ

ΑΠΟΛΙΤΙΣΤΑ ΜΟΝΟΤΟΝΙΚΑ



ΤΟΥ Δ. Ν. ΜΑΡΩΝΙΤΗ

Εξαθλιωση

Τελικώς μας πήρε για καλά ο κατήφορος. Και δεν μιλώ μόνο για την οικονομική κρίση: λέξη έτσι κι αλλιώς διαφορούμενη, δική μας και συνάμα ξενόφερτη, χωρίς μάλιστα τέλη εισαγωγής, μετά την τζάμπα εξαγωγή της. Λέγαμε κάποτε, λέμε και σήμερα ακόμη: ο ένας έχει κρίση, ο άλλος όχι: αυτός πέρασε ύστερα από κρίση, ο άλλος γλίστρησε στα κουφά: η ιστορία θα κρίνει ποιος είναι αθώος και ποιος ένοχος: έτσι κι αλλιώς μας περιμένει ο Θεός με τη δική του έσχατη κρίση, εν όψει του ουράνιου Παραδείσου και της υπόγειας Κόλασης. Πρόκειται για πάθη και παθήματα μιας κρίσιμης λέξης που τελευταία κακοφόρμισε όσο δεν παίρνει άλλο: μαράγκιασε, έγινε φόβητρο, σκιάχτρο, καρναβάλι. Μιλώ έχοντας μπροστά μου «Τα Νέα» της Παρασκευής 4 Μαρτίου: σελίδα ολοκλήρη, μοιρασμένη ισόποσα σε ρεπορτάζ και φωτογραφικά ντοκουμέντα.

Προηγούνται τα ντοκουμέντα. Προέχει η ευτραφής κυρία σε προφίλ με ντυντούκα στο απύλωτο στόμα, κότσο στα μαλλιά. Την εξηγεί επαρκώς η δεξιόστροφη λεζάντα: «Ο σκηνοθέτης της διαμαρτυρίας Δημήτρης Κολλάτος (κάτω) έδινε τον παλμό με την ντυντούκα του και μερικοί από τους συγκεντρωμένους (πάνω) τού απαντούσαν με τις δικές τους». Υπόκεινται άλλα τρία φωτογραφικά ντοκουμέντα: καπελοφόρος τώρα ο Κολλάτος, με την ντυντούκα του κι αυτός: πλάι ο λαϊκός αγωνιστής με το παλτό στο χέρι κι εγ-

και μεγαλογράμματος, ημίμαυρος τίτλος του παράπλευρου ρεπορτάζ. Αντιγράφω επακριβώς: «Σόου διαμαρτυρίας στήθηκε χθες στην Αναγνωστοπούλου έξω από την οικία Σημίτη»· αυτά ο επίτιτλος: «Βραχνές φωνές, ντυντούκες και καρναβάλια»· αυτά ο τίτλος. Παρ' ολίγον να πιστέψει κανείς πως βγήκε στο μπαλκόνι του σπιτιού του μασκαρεμένος κι ο Σημίτης, να συχαρεί.

Υπομονή: υπάρχει και υστερόγραφο στο ρεπορτάζ, όπου το πράγμα μισσοσβαρεύει. Υπό τον τίτλο «Η συγκέντρωση», αποφαίνεται: «Χθες το απόγευμα περίπου 500 πολίτες συγκεντρώθηκαν στην οδό Αναγνωστοπούλου, στο Κολωνάκι, έξω από την οικία του πρώην πρωθυπουργού Κώστα Σημίτη. Η κινητοποίηση έγινε με μπλοκ μιας τηλεοπτικής εκπομπής και αφισών που έφεραν το σύνθημα: «Φέρτε πίσω τα λεφτά μας». Και πονηρά το ολιγόσειρο σχόλιο καταλήγει: «Είχε προηγηθεί συγκέντρωση πριν από μια εβδομάδα έξω από το σπίτι του Α. Τσοχατζόπουλου».

Στο σκόμα τώρα του ρεπορτάζ προτάσσεται δημοσιογραφική περιλήψη της καρναβαλιστικής παράτας. Και πάλι αντιγράφω επακριβώς: «Ήταν μια ειρηνική συγκέντρωση, όπως υποστήριζαν οι διοργανωτές της στο Διαδίκτυο. Με τα ανάλογα συνθήματα: ΚΟΥΦΑΛΕΣ, ΚΟΥΦΑΛΕΣ, ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΟΙ ΚΡΕΜΑΛΕΣ – ΝΑ ΚΑΕΙ, ΝΑ ΚΑΕΙ ΤΟ ΜΠΟΥΡΔΕΛΟ Η ΒΟΥΛΗ – ΣΗΜΙΤΗ ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΣΧΑΤΗ ΠΡΟΔΟΣΙΑ – ΣΤΑ ΙΜΙΑ ΣΗΜΙΤΗ ΣΟΥ ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΤΟ ΣΠΙΤΙ (τα κεφαλαία δικά μου).

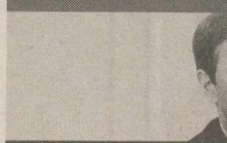
Περίμενα και περιμένω από την περασμένη Παρασκευή να μάθω αν υπήρξαν επίσημες ή ανεπίσημες αντιδράσεις σ' αυτή την πολιτική και πολιτιστική αθλιότητα, που ξεπερνά τις φασιστικές προκλήσεις της επτάχρονης χούντας. Κανενός δεν ιδρώσε το αυτί; πού πήγαν οι επώνυμοι και ανώνυμοι πολίτες και πολτευόμενοι; Εκτός και αν πρόκειται για ψύλλου πήδημα, που δεν χρειάζεται να του αποδοθεί μεγάλη σημασία: πιο βολικό είναι να το αγνοήσουμε, ή να το γελοιοποιήσουμε. Ελα όμως που οι ξένοι σταθμοί ξύπνησαν. Απόδειξη το ολιγόσειρο πάλι, και τώρα περισοπούδαστο, σχόλιο στον «Μικροπολιτικό» (Σάββατο, 5-6 Μαρτίου), υπό τον τίτλο «Το κακό εξαπλώνεται». Αντιγράφεται και αυτό επακριβώς: «Ο Νόμος του Γκρέσαμ λέει πως το κακό εκτοπίζει σιγά σιγά το καλό, όπως οι τσουνκνίδες καταλαμβάνουν ένα οικόπεδο. Το κακό με τα καραγκιοζιλίκια – όπως η “διαδήλωση” έξω από το σπίτι του Κώστα Σημίτη την Πέμπτη – είναι πως δεν είναι μόνο για εσωτερική κατανάλωση ή, τέλος πάντων, για ανακύκλωση στο γνωστό δίκτυο blogs των καναλιών. Χθες το πρωί σαγμιότυπα από το χάπενινγκ στην Αναγνωστοπούλου έδειχνε το BBC World Service, συνοδευόμενα από σχετική ανταπόκριση.»

Στημένη προφανώς παράτα, δίθην καρναβαλιστική, με στόχο τον Σημίτη, πρωταίτιο του επάρατου ευρώ. Αίσχος και αηδία.

//
Η παράτα κατά του Σημίτη συνιστά πολιτική και πολιτιστική αθλιότητα, που ξεπερνά τις φασιστικές προκλήσεις της επτάχρονης χούντας
//

γράμματο μπλουζάκι σε άπαιστα ελληνικά: «Οι πολιτικοί χρεωκόπησαν (sic) τη χώρα, είναι μαφιόζοι»· δίπλα ο συναγωνιστής καρναβαλέ διοπτροφόρος, γκριμάτσα γκραν γκνιόλ. Δύο υπόπτες πάλι λεζάντες πληροφορούν ανάλαφρα τον αναγνώστη. Η μία: «Εις εκ του στενού περιβάλλοντος των διαδηλωτών, που δεν άφησαν τον Κολλάτο από τα μάτια τους, και ακολούθησαν πιστά τις οδηγίες του». Η άλλη: «Κάποιοι συγκεντρωμένοι ταίριαζαν απόλυτα με το κλίμα των ημερών, που δοξάζει τους μασκαράδες».

Κλίμα των ημερών λοιπόν: γιατί να χολοσκάμε; Αυτό το ευτραπέλο εξάλλου πανηγύρι ενισχύει με τον τρόπο του τόσο ο μικρογράμματος επίτιτλος όσο



ΤΟΥ Ι. Μ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ

Ευζωία ή ευψυχία



Δεν νομίζω ότι υπάρχει καμία αμφιβολία ότι οι ημέρες που βιώνουμε, παγκοσμίως, είναι εξόχως αποκαλυπτικές. Καθένας, με βάση τα φιλοσοφικά ή/ και θρησκευτικά του «πιστεύω», δίνει τη δική του εξήγηση γι' αυτό. Θα ήταν όμως σαν να εθελοτυφλεί κάποιος αν ταυτοχρόνως δεν ήταν σε θέση να διαπιστώσει ότι στη μικρή αυτή γωνιά του πλανήτη μας, στη χώρα μας, είμαστε επίσης στα πρόθυρα μιας κοινωνικής εξεγέρσεως... Η κοινωνία βράζει. Και αλίμονο αν δεν προλάβουν να ανοίξουν ασφαλιστικές δικλίδες και τιναχθεί το καπάκι... Διότι, τότε, η συνέχεια θα είναι απρόβλεπτη και οι συνέπειες ανεξέλεγκτες...

Δεν χρειάζονται αποδείξεις για του λόγου το ασφαλές. Το διαισθανόμεθα όλοι όσοι παροικούμε την Ιερουσαλήμ... Το πιάνει κανείς στον αέρα...

Και το επαληθεύουν οι άμετρες και αλόγιστες πράξεις βίας που ζούμε κάθε μέρα, από την ωμή βία στους αθλητικούς χώρους ως την εν ψυχρώ εκτέλεση, από αδιάστατους κακοποιούς, οργάνων της τάξεως κατά την εκτέλεση του καθηκόντος τους.

Κατά συνέπεια η κοινωνία μας δεν είναι πλέον, απλώς, σε τέλμα («*Το Βήμα της Κυριακής*», 26.12.2010, σ. Α55). Προχώρησε ένα βήμα παραπέρα... Είναι ήδη στα όρια της διαλύσεως, ίσως και στα πρόθυρα της αναρχίας. Και η ευθύνη ανήκει, βεβαίως, γενικώς και αφηρημένως, σε όλους μας, σε όλα τα μέλη της.

Θα ήταν όμως πραγματικό «*παραμύθιασμα*», αν δεν λέγαμε ευθέως ότι την ευθύνη για το κατάντημα αυτό φέρουν προεχόντως οι πολιτικές δυνάμεις, όλων των αποχρώσεων, ανεξαρτήτως μάλιστα του εάν κυβέρνησαν τον τόπο, από τη Μεταπολίτευση έως και σήμερα, με μια λέξη το πολιτικό σύστημα στο σύνολό του.

Το υπάρχον πολιτικό σύστημα προφανώς δεν έχει πλέον την έξωθεν καλή μαρτυρία. Δεν πείθει. Δεν πείθουν τα κόμματα εξουσίας. Δεν πείθουν ούτε τα υπόλοιπα. Δεν πείθουν ακόμη και τα νεοπαγή πολιτικά μορφώματα. Διότι παντού τρέχει το ίδιο αίμα, η ίδια πολιτική γενιά, που διακρίθηκε πρωτίστως για τον κυνισμό, ακριβέστερα τον πολιτικό αμοραλισμό της.

Ποιο καλύτερο παράδειγμα θα μπορούσε να βρει κάποιος από το να σημειώσει ότι τα κόμματα έχουν προεξοφλήσει την κρατική χορηγία ως και το έτος 2016 με δάνεια από τις τράπεζες, την ίδια στιγμή που η κυβέρνηση περικόπει τα εισοδήματα σε δημόσιο και

ιδιωτικό τομέα και οι τράπεζες κλείνουν τις στρόφιγγες του δανεισμού προς ιδιώτες και επιχειρήσεις;..

Πού αλλού η προσφορά στα δημόσια πράγματα μιας χώρας έχει μεταβληθεί σε επικερδές επάγγελμα, που επιτρέπει όχι μόνο την παράλληλη απασχόληση με αμοιβή, αλλά και τη συνταξιοδότηση σε λίγα μόλις χρόνια, όταν για τον απλό πολίτη πρέπει να συντρέχουν αθροιστικός μεγάλος αριθμός ετών εργασίας και η συμπλήρωση ορίου ηλικίας;

Το πολιτικό σύστημα, σχεδόν ανεξαιρέτως, από τη Μεταπολίτευση και εντεύθεν, σε συνεργασία βέβαια και με τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα, με τα οποία υπάρχει προφανώς, τουλάχιστον σε μεγάλο αριθμό περιπτώσεων, σχέση συγκοινωνούντων δοχείων, καλλιέργησε συστηματικώς στην κοινωνία μας την επιδίωξη της ευζωίας. Την επιδίωξη δηλαδή μιας άνετης από υλικής απόψεως ζωής, αντί πάσης θυσίας. Με έναν λόγο, την καλοπέρασή μας.

Για τον σκοπό αυτόν επιστρατεύθηκαν όλα τα μέσα και οι μηχανισμοί. Ακριτώς και αφειδώς δόθηκαν δάνεια σε επιχειρήσεις και σε νοικοκυριά όχι για παραγωγικές επενδύσεις, όχι για να θέσουν τα θεμέλια ενός εύρωστου οικονομικώς μέλλοντος, αλλά για να ψιμυθιώσουν το εποικοδόμημα. Εφευρέθηκαν ακόμη και νεολογισμοί του τύπου εορτοδάνεια και διακοποδάνεια!..

Στην εξέλιξη αυτή ασφαλώς δεν είναι αμελητέα η συνδρομή και των μέσων ενημερώσεως, προπάντων της τηλεόρασεως, η οποία με μοναδικό σκοπό το άκοπο κέρδος, πρόβαλε ως πρότυπο ζωής μια υπερκαταναλωτική κοινωνία, η οποία ακολούθως βαυκαλιζέται να πιστεύει ότι ψυχαγωγείται βλέποντας σαπουνόπερες και «ριάλιτι σόου», κατεξουτελιζοντας κάθε ίχνος ανθρωπίνης αξιοπρέπειας. Αυτό είχε ως φυσικό αποτέλεσμα να ξεθωριάσουν ή/και να εξαφανιστούν αρχές και παραδόσεις που αποτελούσαν παγίως το στήριγμα της ελληνικής κοινωνίας. Η φιλοπατρία διαβλήθηκε ως εθνικισμός, η παράδοση υποβαθμίστηκε ως συντηρητισμός, η γλώσσα εκφυλίστηκε, το θρησκευτικό συναίσθημα διακωμωδήθηκε, η έννοια του χρέους αγνοήθηκε, το φιλότιμο εξαφανίστηκε.

Ετσι εξέλειψε η ευψυχία, χάθηκε δηλαδή η ψυχική ρώμη, το ακατάβλητο φρόνημα από τη ζωή μας. Ατόνησαν τα στοιχεία ακριβώς εκείνα που συνέδεαν τους Έλληνες σε χαλεπούς καιρούς. Και κατέστησαν ευάλωτοι, αλλά και ενάγωνοι προς την κατεύθυνση εκείνη προς την οποία μείζονα στρατηγικά συμφέροντα μπορεί να θελήσουν να οδηγήσουν τη χώρα μας...

Στο πλαίσιο του γενικότερου εκμαυλισμού δεν έμειναν ανεπηρέαστοι όμως τελικώς ούτε οι ίδιοι οι πολιτικοί σχηματισμοί. Οι ιδεολογικές διαφορές αμβλύθηκαν, τα «πιστεύω» χαλάρωσαν, τα κόμματα κατήνησαν μηχανισμοί για την κατάληψη της εξουσίας.

Αλλά στη συνέχεια, για τη νομή της εξουσίας, δεν ήταν πλέον τόσο απαραίτητες οι κοινοβουλευτικές ομάδες, διότι το πρωθυπουργοκεντρικό σύστημα εξέθρεψε την ανάδειξη ομάδων εξουσίας περί τον εκάστοτε αρχηγό.

Και τελικώς, από των «*Ελλήνων τις κοινότητες*» καταλήξαμε... στων κρατούντων τις παρέες...

//
Η κοινωνία μας είναι ήδη στα όρια της διαλύσεως και την ευθύνη για το κατάντημα αυτό φέρουν προεχόντως οι πολιτικές δυνάμεις, όλων των αποχρώσεων, ανεξαρτήτως μάλιστα του εάν κυβέρνησαν τον τόπο, από τη Μεταπολίτευση έως και σήμερα
//

Ο κ. Ι. Μ. Κονιδάρης είναι καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών.